

Як потрібно сортувати сміття

м.Івано-Франківськ
2011

Зміст

1. Обґрунтування необхідності змін у сфері поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ)	2
2. Законодавство в сфері поводження з побутовими відходами	4
3. Поводження з побутовими відходами на прибудинкових територіях	11
4. Збирання побутових відходів	17
5. Транспортування побутових відходів	25
6. Базові організаційні принципи	29
7. Терміни та визначення	30

1. Обґрунтування необхідності змін у сфері поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ)

Здається, такою засміченою Україна не була ніколи. Хоч як не крути, а ще років з 10-15 тому такої кількості сміття не «продукувала» жодна родина. Нині ж – не встигають пакети з непотребам до контейнерів виносити. А в багатьох випадках підходять до ситуації просто – викидають на береги річок, на узбіччя доріг, на ділянки під будівництво. При тому не схоже, що люди раніше були акуратнішими, а зараз «розперезалися» і викидають непотріб куди попало. Ні, просто сміття стало більше. Настільки більше, що воно вже загрожує нам самим перспективою опинитися на сміттєзвалищі. Доказом цього є те, що 314 (7%) сміттєзвалищ перевантажені, а 897 (20%) не відповідають нормам екологічної безпеки. А кількість сміття на душу населення росте...

За даними Всеукраїнської екологічної ліги (ВЕЛ), в Україні лише за минулий рік утворилося майже 50 млн. м³ ТПВ або приблизно 12 млн. т. За останні десять років об'єм побутових відходів на людину збільшився приблизно на 40 %. Ці відходи вивозять на 4,5 тис. сміттєзвалищ і полігонів. Та 22% з них не відповідають нормам екологічної безпеки, тобто забруднюють довкілля.

Малюнок 1 – Полігон ТПВ

Фахівці ВЕЛ зауважують, що полігонне захоронення відходів – одне з найдешевших. Однак це вже вчорашній день. Враховуючи, що нині в Україні населення забезпечено системою вивозу ТПВ тільки

на 70% і потрібно спорудити майже 670 нових об'єктів, можна уявити, яке майбутнє нас чекає – вся країна буде в сміттєзвалищах. Крім цього враховуючи дефіцит земельних ресурсів і протистояння населення будівництву нових полігонів, можна очікувати перевантаження вже існуючих звалищ. А це можна привести до екологічних катастроф.

В місті Івано-Франківську аналогічно, щорічне накопичення ТПВ зростає в середньому на 10%. Протягом 2010 року на міський полігон надійшло близько 420 тис. м³ або 110 тис. тон ТПВ, що в середньому припадає 470 кг на одну особу в рік. Рівень організованого збору і захоронення ТПВ складає 80 %.

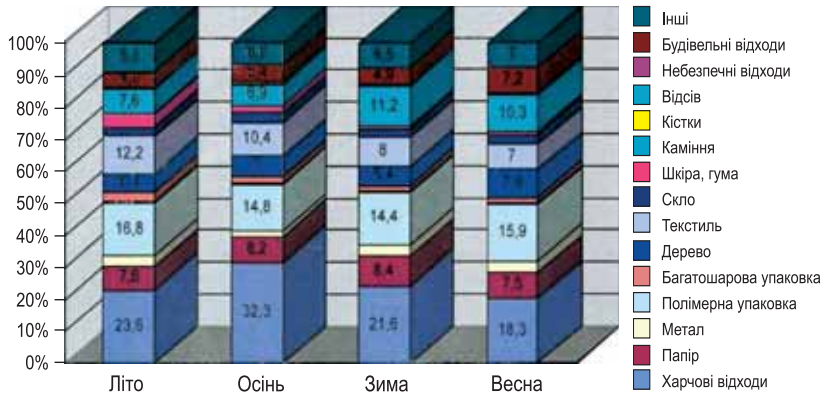
В Європі цей «період жаху» вже пройшли. Там відмовляються від полігонів та переходять на переробку сміття. Ми ж тільки підходимо до цього. Так у місті Івано-Франківську три роки поспіль впроваджується роздільне збирання ТПВ завдяки реалізації проєктів Європейського союзу в т.ч. і проєкту, який почав свою роботу у кінці 2010 року «Покращення навколишнього середовища в м. Івано-Франківську та прилеглих територіях шляхом застосування екологічно безпечних технологій управління Твердими побутовими відходами з використанням досвіду міста Бая Маре, Марамуреш (Румунія)».

Таке сортування не тільки зменшить навантаження до 30% на полігон, а й сприятиме збільшенню обсягів використання побутових відходів, як вторинної сировини.

Як показує аналіз фракційного складу побутових відходів міста, в тих міститься (за вагою) до 8% макулатури, до 26% полімерних відходів, більше 9% скла та інших компонентів, які є цінною вторинною сировиною (див. мал. 2)

Процентні співвідношення морфологічного складу ТПВ дуже умовні, оскільки на співвідношення складових впливають ступінь упорядкованості житлового фонду, сезони року, кліматичні й інші умови. Але однозначно слід відмітити, що у складі ТПВ постійно збільшується вміст паперу, пластмас, фольги, різного роду банок, поліетиленових плівок та інших упакувань.

Звідси пропонується висновок, що сортування і вторинна переробка ТПВ має перспективу і велике екологічне значення для мешканців Івано-Франківська.

Малюнок 2 – Морфологічний склад ТПВ

2. Законодавство в сфері поводження з побутовими відходами

ЗУ «Про відходи» являється базовим для всіх відходів. В ньому викладені загальні аспекти поводження з відходами, включаючи побутові відходи.

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з утворенням, збиранням і заготівлею, перевезенням, зберіганням, обробленням (переробленням), утилізацією, видаленням, знешкодженням та захороненням відходів, що утворюються в Україні, перевозяться через її територію, вивозяться з неї, а також з перевезенням, обробленням та утилізацією відходів, що ввозяться в Україну як вторинна сировина.

Відповідно до цього закону, під поводженням з побутовими відходами розуміються дії, спрямовані на запобігання утворенню побутових відходів, їх збирання, транспортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

Основними принципами державної політики у сфері поводження з відходами є пріоритетний захист навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів, забезпечення ощадливого використання матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів, науково обґрунтоване узгодження екологічних,

економічних та соціальних інтересів суспільства щодо утворення та використання відходів з метою забезпечення його сталого розвитку.

До основних напрямів державної політики щодо реалізації зазначених принципів належить:

- забезпечення повного збирання і своєчасного знешкодження та видалення відходів, дотримання правил екологічної безпеки при поводженні з ними;

- зведення до мінімуму утворення відходів та зменшення їх небезпечності;

- забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів;

- сприяння максимально можливій утилізації відходів шляхом прямого повторного чи альтернативного використання ресурсноцінних відходів;

- забезпечення безпечного видалення відходів, що не підлягають утилізації, шляхом розроблення відповідних технологій, екологічно безпечних методів та засобів поводження з відходами;

- організація контролю за місцями чи об'єктами розміщення відходів для запобігання шкідливому впливу їх на навколишнє природне середовище та здоров'я людини;

- здійснення комплексу науково-технічних та маркетингових досліджень для виявлення і визначення ресурсної цінності відходів з метою їх ефективного використання;

- сприяння створенню об'єктів поводження з відходами;

- забезпечення соціального захисту працівників, зайнятих у сфері поводження з відходами;

- обов'язковий облік відходів на основі їх класифікації та паспортизації.

ЗУ «Про відходи» визначена відповідальність Уряду, центральних органів виконавчої влади, Ради Міністрів АР Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Цим законом встановлені правові засади власності відходів, власності безхазяйних відходів, права і обов'язки суб'єктів у цій сфері, питання державного обліку, моніторингу та інформування, заходи і вимоги щодо запобігання або зменшення утворення відходів та екологічно безпечного поводження з ними, економічне забезпечення заходів щодо утилізації відходів і зменшення обсягів їх утворення, а також правопорушення законодавства і відповідальність.

Верховною Радою України прийнято вагомий **ЗУ «Про житлово-комунальні послуги»**.

Цей закон передбачає правила гри на ринку житлово-комунальних послуг, у тому числі у сфері поводження з побутовими відходами, а також стратегічні напрямки розвитку цієї галузі, створення нормативної бази тощо. ЗУ «Про житлово-комунальні послуги» визначив основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг, і зокрема в сфері поводження з побутовими відходами, між їх виробниками, виконавцями і споживачами, а також їх права та обов'язки.

ЗУ «Про благоустрій населених пунктів» встановлено вимоги до поводження з побутовими відходами та санітарної очистки населених пунктів на ринкових засадах.

Виходячи з положень цих законодавчих актів центральний орган виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства України виконує наступні повноваження:

- здійснення заходів щодо реалізації державної політики у сфері поводження з побутовими відходами, забезпечення розроблення та виконання державних програм у сфері поводження з побутовими відходами, планів та заходів у сфері поводження з побутовими відходами;

- координація діяльності місцевих органів виконавчої влади у сфері поводження з побутовими відходами;

- нормативно-методичне забезпечення з питань поводження з побутовими відходами;

- розроблення та затвердження державних стандартів, норм і правил у сфері поводження з побутовими відходами;

- погодження республіканських Автономної Республіки Крим, обласних (міст Києва та Севастополя) програм у сфері поводження з побутовими відходами;

- встановлення за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення порядку розроблення, погодження та ні і затвердження схем санітарного очищення населених пунктів;

- затвердження за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища правил експлуатації та утримання об'єктів поводження з побутовими відходами;

- затверджує в установленому порядку методики визначення нормативів споживання послуг з вивезення ТПВ, витрат і втрат ресурсів, що використовуються у сфері поводження з ТПВ, вартості утримання та технічного обслуговування об'єктів поводження з ТПВ;

- здійснює заходи щодо підвищення ефективності діяльності з надання послуг у сфері поводження з ТПВ;

- реалізує в межах своєї компетенції державну політику у сфері благоустрою населених пунктів;

- розробляє в межах повноважень системи нормативно-правових актів щодо формування тарифів на послуги з вивезення ТПВ, стандартів, нормативів, норм, порядків та правил у сфері послуг з вивезення ТПВ;

- забезпечує контроль за дотриманням виконавцями послуг з вивезення ТПВ вимог стандартів, нормативів, норм, порядків і правил та видання приписів щодо усунення порушень у межах, встановлених законодавством;

- розробляє типові договори;

- проводить моніторинг стану розрахунків за послуги з вивезення ТПВ;

- здійснює нормативно-правове забезпечення діяльності місцевих державних адміністрацій для здійснення контролю тарифів на послуги з вивезення ТПВ;

- вирішує інші питання у сфері поводження з ТПВ відповідно до законодавства.

До повноважень органів місцевого самоврядування в сфері поводження з ТПВ:

- виконання вимог законодавства про ТПВ;

- розроблення та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів та впровадження систем роздільного збирання побутових відходів;

- організація збирання і видалення ТПВ, створення полігонів для їх захоронення;

- затвердження місцевих і регіональних програм поводження з ТПВ та контроль за їх виконанням;

- вжиття заходів для стимулювання суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері поводження з ТПВ;
- вирішення питань щодо розміщення на своїй території об'єктів поводження з ТПВ;
- координація діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що знаходяться на їх території, в межах компетенції;
- здійснення контролю за раціональним використанням та безпечним поводженням з ТПВ на своїй території;
- ліквідацію несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів;
- сприяння роз'ясненню законодавства про поводження з ТПВ серед населення, створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів ТПВ як вторинної сировини;
- надання дозволу на відведення на території села, селища, міста місць чи об'єктів для зберігання та захоронення ТПВ, сфера екологічного впливу функціонування яких згідно з діючими нормативами включає відповідну адміністративно-територіальну одиницю;
- надання дозволів на будівництво або реконструкцію об'єкта поводження з ТПВ на відповідній території селища або міста у порядку, визначеному законодавством;
- визначення на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють у межах певної території збирання та перевезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами;
- затвердження норм надання послуг з вивезення побутових відходів;
- здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарської діяльності у сфері поводження з ТПВ відповідно до законодавства;
- затвердження правил благоустрою територій населених пунктів;
- встановлення тарифів на послуги з вивезення ТПВ відповідно до законодавства;
- затвердження норм споживання та якості послуг з вивезення ТПВ, контроль за їх дотриманням;
- визначення виконавця послуг з вивезення ТПВ відповідно до законодавства;
- визначення на конкурсних засадах підприємств, установ, організацій, відповідальних за утримання об'єктів сфери поводження з ТПВ;

- управління об'єктами у сфері послуг з вивезення ТПВ, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації;
- забезпечення населення послугами з вивезення ТПВ необхідного рівня та якості;
- встановлення зручного для населення режиму роботи виконавців послуг з вивезення ТПВ;
- інформування населення відповідно до законодавства про реалізацію місцевих програм у сфері поводження з ТПВ, а також щодо відповідності якості послуг з вивезення ТПВ нормативам, нормам, стандартам та правилам;
- укладання договорів з підприємствами різних форм власності на виконання послуг з вивезення ТПВ;
- здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів у сфері послуг з вивезення ТПВ.

ЗУ «Про відходи» встановлені такі вимоги щодо поводження з побутовими відходами.

Поводження з побутовими відходами здійснюється відповідно до державних норм, стандартів і правил.

Власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі житлових будинків, земельних ділянок укладають договори з юридичною особою, яка в установленому порядку визначена виконавцем послуг на вивезення побутових відходів здійснюють оплату таких послуг та забезпечують роздільні збирання побутових відходів.

Збирання та перевезення побутових відходів у межах певної території здійснюються юридичною особою, яка уповноважена на це органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах, спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

Під час проектування житлових будинків, громадських, виробничих, складських та інших споруд передбачаються будівництво та облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання і зберігання побутових відходів, урн для побутових відходів.

З метою своєчасного збирання побутових відходів, створення безпечних умов для їх зберігання, вивезення з житлових масивів і внутрішньодворових територій, доріг загального користування та інших об'єктів благоустрою населених пунктів і проведення масових заходів обладнуються контейнерні майданчики, урни для побутових відходів.

Роздільне збирання побутових відходів здійснюється їх власниками згідно з методикою роздільного збирання побутових відходів.

Великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів.

Малюнок 3 – Контейнерний майданчик по вул. П.Орлика

Небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними транспортними засобами.

Орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах визначає виконавця послуг з перевезення побутових відходів певної території населеного пункту.

Захоронення побутових відходів дозволяється тільки на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

Під час обрання органами місцевого самоврядування або місцевими державними адміністраціями схеми санітарного очищення перевага надається пропозиціям, що передбачають більший ступінь перероблення чи утилізації побутових відходів.

Термічне оброблення (спалювання) побутових відходів дозволяється лише на спеціально призначених для цього підприємствах чи об'єктах.

Спалювання побутових відходів дозволяється лише на енергетичні цілі з метою одержання теплової та/або електричної енергії.

Забороняється проектування, будівництво та експлуатація полігонів побутових відходів без оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату.

3. Поводження з побутовими відходами на прибудинкових територіях

Будівлі та споруди системи збирання і вивезення відходів є елементами благоустрою населених пунктів. В свою чергу сукупність цих та інших елементів благоустрою відповідно до законодавства на певній території утворюють об'єкт благоустрою.

Кожний об'єкт благоустрою має свого власника та балансоутримувача.

На об'єктах благоустрою серед іншого забороняється вивозити і звалювати в не відведених для цього місцях відходи.

Згідно із статтями 23-26 ЗУ «Про благоустрій населених пунктів» до об'єктів благоустрою території житлової та громадської забудови належать земельні ділянки в межах населених пунктів, на яких розміщені об'єкти житлової забудови, громадські будівлі та споруди, інші об'єкти загального користування.

Благоустрій території житлової та громадської забудови здійснюється з урахуванням вимог використання цієї території відповідно до затвердженої містобудівної документації, регіональних і місцевих правил забудови, правил благоустрою території населеного пункту, а також установлених державних стандартів, норм і правил.

Підприємства, установи, організації забезпечують благоустрій земельних ділянок, наданих їм на праві власності чи праві користування.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть передавати об'єкти благоустрою на баланс підприємствам, установам, організаціям відповідно до законодавства.

Балансоутримувач об'єкта благоустрою з метою належного його утримання та здійснення своєчасного ремонту може залучати для цього на умовах договору інші підприємства, установи, організації.

Підприємства, установи, організації, які розміщуються на території об'єкта благоустрою, можуть утримувати закріплену за ними територію та брати пайову участь в утриманні цього об'єкта.

Підприємства, установи, організації зобов'язані утримувати закріплені за ними на умовах договору з балансоутримувачем території в належному стані відповідно до законодавства та умов договору.

Межі та режим використання закріпленої за підприємствами, установами, організаціями території визначають відповідні органи державної влади та органи місцевого самоврядування залежно від підпорядкування об'єкта благоустрою.

Посадові особи підприємств, установ, організацій несуть відповідальність за невиконання заходів з благоустрою, а також за дії чи бездіяльність, що призвели до завдання шкоди майну та/або здоров'ю громадян, на власних та закріплених за підприємствами, установами, організаціями територіях відповідно до закону.

Утримання та благоустрій прибудинкової території багатоквартирного житлового будинку, належних до нього будівель, споруд проводиться балансоутримувачем цього будинку або підприємством, установою, організацією, з якими балансоутримувачем укладено відповідний договір на утримання та благоустрій прибудинкової території.

Благоустрій присадибної ділянки проводиться її власником або користувачем цієї ділянки.

Власник або користувач присадибної ділянки може на умовах договору, укладеного з органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування, забезпечувати належне утримання території загального користування, прилеглої до його присадибної ділянки.

Благоустрій присадибної ділянки, на якій розміщені житлові будинки, господарські будівлі та споруди, що в порядку, визначеному законодавством, взяті на облік і передані в комунальну власність як безхазяйні, проводиться відповідним органом місцевого самоврядування.

Згідно із статтею 13 ЗУ «Про житлово-комунальні послуги» послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (прибирання внутрішньобудинкових приміщень та прибудинкової території, санітарно-технічне обслуговування, обслуговування внутрішньобудинкових мереж, утримання ліфтів, освітлення місць загального користування, поточний ремонт, вивезення побутових відходів тощо) відносяться до житлово-комунальних послуг.

Формування тарифів на такі послуги здійснюється відповідно до Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і

споруд та прибудинкових територій і Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затвердженого постановою КМУ від 20.05.09 №529.

Органи місцевого самоврядування затверджують тарифи на житлово-комунальні послуги в розмірі економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво.

У разі затвердження тарифів на житлово-комунальні послуги нижчими від розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво орган, що їх затвердив, зобов'язаний відшкодувати з відповідного місцевого бюджету виконавцям різницю між затвердженим розміром тарифів та економічно обґрунтованими витратами на виробництво цих послуг.

Витрати на відшкодування витрат підприємств, що пов'язані із затвердженням тарифів на житлово-комунальні послуги нижчими від розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво, відповідна сільська, селищна, міська рада передбачає у відповідному місцевому бюджеті.

Порядок надання послуг з утримання будинків і прибудинкових територій визначено Правилами утримання жилих будинків та прибудинкових територій, затвердженими наказом Держжитлокомунгоспу від 17.05.05 №76.

Основним в наданні послуг є прибирання прибудинкової території. Прибирання прибудинкової території може включати такі заходи: загальне прибирання прибудинкової території: своєчасне очищення від снігу та льоду тротуарів, доріжок, посипання їх інертними матеріалами та піщано-сольовою сумішшю; збирання вуличного змету; очищення території, зайнятої зеленими насадженнями, відповідно до загальних вимог; очищення малих архітектурних форм від забруднення, скидання з дахів снігу.

Санітарне прибирання, збирання сміття і вторинних матеріалів здійснюється шляхом:

– установалення на обслуговуваній території збиральників для твердих побутових відходів, а в неканалізованих будинках необхідно мати, крім того, збиральники (вигреби) для рідких відходів;

– своєчасного прибирання прибудинкової території і систематичного спостереження за її санітарним станом;

– вивезення відходів відповідно до графіка прибирання відходів та контроль за його дотриманням;

– забезпечення вільного під'їзду і освітлення біля майданчиків під установлення контейнерів і сміттєзбиральників, утримання у справному стані контейнерів і сміттєзбиральників для відходів (крім контейнерів і бункерів, що числяться на балансі інших організацій) без переповнення і забруднення території;

– миття контейнерів за допомогою щіток та мильно-содових розчинів у сміттєзбиральній камері. Контейнери, які є у власності спецавтопідприємств, повинні встановлюватися в межах домоволодінь чистими;

– проведення серед населення широкої роз'яснювальної роботи щодо дотримання чистоти.

Збирання побутових відходів слід здійснювати в переносні металеві сміттєзбиральники місткістю до 100 л установлені під навісом, для жилих будинків із населенням до 200 осіб; контейнери місткістю до 800 л – для жилих будинків II населенням 200 осіб і більше.

Як тимчасовий захід у разі відсутності металевих сміттєзбиральників допускається встановлення бункера для великогабаритних відходів, а також дерев'яних знімних ящиків без дна з завантажувальними люками 0,5 x 0,5 м.

Тимчасові сміттєзбиральники повинні бути щільними, а стінки і кришки – пофарбовані стійкими барвниками.

Фарбування всіх металевих сміттєзбиральників має виконуватися не рідше двох разів на рік – навесні і восени.

Сміттєзбиральники всіх типів повинні встановлюватися на бетонованому або асфальтованому майданчику, як правило, з огородженням із стандартних залізобетонних виробів або інших матеріалів із насадженням навколо майданчика чагарникових насаджень.

Майданчики для контейнерів на коліщатах повинні обладнуватися пандусом від проїзної частини й огородженням (бордюром) висотою 7-10 см, що унеможливило скочування контейнерів убік.

Під'їзди до місць, де встановлені контейнери і стаціонарні сміттєзбиральники, повинні освітлюватися і мати тверді покриття з урахуванням розвертання машин і випуску стріли підйому контейнеро-воза або маніпулятора.

Сміттєзбиральники необхідно розміщувати на відстані від вікон та дверей жилих будинків не менше 20 м, але не більш 100 м від входних під'їздів.

Збір твердих побутових відходів у неканалізованих домоволодіннях слід здійснювати окремо в малі (металеві) ємності, які повинні виноситися мешканцями в установлений час до місця зупинки сміттєвоза.

У разі складності експлуатації металевих сміттєзбиральників при мінусових температурах допускається застосування знімних дерев'яних ящиків без дна місткістю до 1 куб. м, установлюваних на бетонованому або асфальтованому майданчику.

Для збирання рідких побутових відходів і помийв на території неканалізованих домоволодінь слід обладнувати помийниці, як правило, об'єднані з дворовими туалетами загальним вигребом.

Помийниці повинні мати завантажувальні люки, які відкриваються, з установленими під ними решітками з отворами до 25 мм.

Збирання вологих відходів і виливання помийв у металеві сміттєзбиральники не допускається. Вологі відходи, що осідають на решітках помийниць, повинні перекладатися двірниками в сміттєзбиральники тільки до моменту прибуття сміттєвоза.

Утримання території домоволодінь, в тому числі приватних, передбачає забезпеченість необхідною кількістю контейнерів для твердих побутових відходів. Тверді побутові відходи вивозяться за графіком у терміни:

– за температури повітря -5°C і нижче – не рідше одного разу на три доби;

– за температури повітря -5°C до $+5^{\circ}\text{C}$ – не рідше одною разу на дві доби;

– за температури повітря $+5^{\circ}\text{C}$ і вище – щоденно.

Ємність вигребів при очищенні один раз на місяць слід визначати з розрахунку на одного мешканця: у туалетах без промивання – 0,1 куб. м; із промиванням унітаза з відра – 0,2-0,25 куб. м; у дворових туалетах і помийницях із загальним вигребом – 0,25-0,30 куб. м.

В усіх випадках слід додавати 20 % на нерівномірність заповнення. Глибину вигребів слід приймати від 1,5 до 3 м залежно від місцевих умов.

Вигреби повинні бути водонепроникними, цегляними бетонними або ж дерев'яними з обов'язковим обладнанням «замка» із масної м'ятої глини товщиною 0,35 м навколо стінок і під дном вигреба. Вигреби повинні мати щільні подвійні люки, дерев'яні 0,7 x 0,8 м або стандартні круглі чавунні.

Вигреби в будинках, що приєднуються до каналізаційної мережі, надалі повинні бути цілком очищені від вмісту, стінки і днища розібрані, ями засипані ґрунтом і утрамбовані.

Великогабаритні відходи, старі меблі, велосипеди, залишки від поточного ремонту квартир тощо повинні збиратися на спеціально відведених майданчиках або в бункери-накопичувачі і вивозитися сміттєвозами для великогабаритних відходів або звичайним вантажним транспортом.

Спалювання всіх видів відходів на території домоволодінь і в сміттєзбірниках забороняється.

На території кожного домоволодіння повинні бути встановлені урни. Відстань між урнами має бути не менше 50 м на тротуарах III категорії, не більш 100 м – на інших тротуарах, у дворах, місцях можливого утворення дрібних відходів (перед входами в магазини тощо).

Урни слід очищати від відходів протягом дня в міру необхідності, але не рідше одного разу на добу, а під час ранкового прибирання періодично промивати. Фарбувати урни слід не рідше одного разу на рік.

У дворових вигрібних туалетах необхідно щодня проводити прибирання і дезінфекцію 20-процентним розчином хлорного вапна.

Малюнок 4 – ОСББ «Горянка» (вул. С. Стецько, 6)

Примірний перелік послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень, будинків, споруд, затверджено наказом Держжитлокомунгоспу 10.08.2004 №150.

4. Збирання побутових відходів

У населених пунктах збирання ТПВ слід здійснювати контейнерним та безконтейнерним методами.

Безконтейнерний метод слід застосовувати на тих територіях населених пунктів, де обмежена можливість проїзду сміттєвоза, його маневрування.

За вказаним методом збирання та завантаження ТПВ у сміттєвоз здійснюють безпосередньо мешканці будинків.

За контейнерним методом:

– у будинках, не обладнаних сміттєпроводами, ТПВ слід збирати у контейнери, розміщені на майданчиках;

– у будинках з сміттєпроводами – в спеціальні контейнери на колесах, розташовані безпосередньо у сміттєприймальній камері, які після наповнення слід вивозити та розміщувати на спеціальному майданчику, або в спеціальні місткості об'ємом до 40 л, з яких ТПВ слід перевантажувати у стаціонарні контейнери, розміщені на такому майданчику.

Збирання ТПВ здійснюють:

– за унітарною (валовою) системою – коли ТПВ збирають в один сміттєзбірник (контейнер);

– роздільною – коли окремі компоненти ТПВ збирають в різні контейнери.

Для унітарної системи збирання ТПВ кількість незмінних контейнерів визначається виходячи із максимального добового утворення ТПВ, періодичності перевезення ТПВ та місткості контейнера.

Якщо для збирання ТПВ, що утворюються як населенням так і на підприємствах невиробничої сфери, використовують ті ж самі контейнери, розрахунок кількості контейнерів здійснюється з врахуванням загального об'єму утворення ТПВ для вказаних суб'єктів.

На території кожного домоволодіння, на всіх площах, у садах, парках, на вокзалах, ринках, зупинках громадського транспорту необхідно встановити урни. В обов'язковому порядку урни встановлюють при входах у магазини, підприємства харчування (бари, кафе, їдальні, ресторани тощо), побутового обслуговування, культурно-видовищні підприємства й установи, навчальні заклади, лікувально-профілактичні установи, на вокзалах, ринках, при входах в офіси, організації, установи і підприємства, у місцях організації вуличної торгівлі.

Урни слід очищати від ТПВ протягом дня по мірі їх наповнення, але не рідше одного разу на добу. Урни встановлюють й очищають за рахунок підприємств, організацій і установ, власників об'єктів, на території яких вони знаходяться.

Термін зберігання ТПВ у контейнерах не повинен перевищувати термін, встановлений санітарними правилами та нормами. Миття та дезінфекцію контейнерів слід проводити відповідно до вимог санітарних правил та норм.

Спалювання ТПВ у контейнерах та на контейнерних майданчиках забороняється.

Забороняється встановлення контейнерів ТПВ на тротуарах, проїздах та в інших, не відведених для цього місцях, якщо це не погоджено з органами місцевого самоврядування та санітарними органами.

Під'їзди до майданчиків мають бути освітлені і мати тверде покриття з урахуванням маневрування транспортних засобів і випуску стріли підйому або маніпулятора. Вільний під'їзд до майданчиків забезпечує споживач послуг.

Відповідальність за технічний і санітарний стан контейнерів несуть їхні власники або балансоутримувачі.

Відповідальність за технічний і санітарний стан контейнерних майданчиків, майданчиків для великогабаритних відходів, чистоту і порядок навколо них несе споживач послуг.

У випадку утворення звалища ТПВ на контейнерному майданчику, що виникло через зрив графіка перевезення ТПВ, ліквідацію звалища здійснює виконавець послуг з перевезення ТПВ.

Після вивантаження ТПВ з контейнерів у смітєвоз працівник спеціалізованого автотранспортного підприємства, що проводить ці роботи, зобов'язаний прибрати місце завантаження ТПВ.

Роздільне збирання – це метод збирання, за яким кожний компонент ТПВ, визначений для подальшого надходження на перероблення чи повторне використання (перероблювані матеріали), збирається окремо у спеціальні контейнери.

Колір контейнерів має бути:

сірий – для збирання змішаних ТПВ;

жовтий – для збирання полімерних відходів;

зелений – для збирання скла;

синій – для збирання паперу;

коричневий – для збирання харчових відходів;
червоний – для збирання небезпечних відходів;
помаранчевий – для збирання великогабаритних відходів;
блакитний – у разі збирання ресурсоцінних складових ТПВ (паперу, скла, пластмаси) у одному контейнері.

Для збирання окремих складових ТПВ слід використовувати контейнери із спеціальними отворами для складування ресурсоцінних складових ТПВ. Контейнери мають бути з кришкою, що замикається, або закритого типу.

На контейнери для збирання ТПВ та їх компонентів слід наносити інформацію способом, що забезпечує її наочність, механічну стійкість, стійкість до різних погодних умов, про:

а) назву організації, у власності якої знаходиться контейнер, – у лівому верхньому куті фронтальної стінки контейнера.

б) вид ТПВ в середині на фронтальній стінці контейнера:
на контейнері для збирання змішаних ТПВ – «Змішані відходи»;
на контейнері для збирання різних видів пластмас – «Полімери»;

на контейнері для збирання скла – «Скло»;

на контейнері для збирання різних видів паперу – «Папір»;

на контейнері для збирання харчових відходів – «Харчові відходи»;

на контейнері для збирання небезпечних ТПВ – «Небезпечні відходи»;

на контейнері для збирання великогабаритних ТПВ – «Великогабаритні відходи»;

у разі збирання ресурсоцінних складових ТПВ (паперу, скла, полімерів) у одному контейнері – «Вторинна сировина».

Напис виду ТПВ виконується за допомогою трафарету великими літерами, колір яких є контрастним до кольору контейнера.

Виконавцю послуг з перевезення ТПВ дозволяється наносити на контейнери іншу інформацію та зображення, що уточнюють види ТПВ, які збираються.

Конструкції та розміри контейнерів для збирання ТПВ та їх компонентів, мають відповідати європейським стандартам.

Колір контейнерів для збирання ТПВ, зібраних за унітарною системою, має бути сірим.

Для обмеження потрапляння осадів у контейнери слід викорис-

товувати контейнери з кришками. Крім того, доцільно використовувати контейнери із пристроєм для відкривання кришки за допомогою ніг, що буде більш зручним та безпечним у використанні для споживачів.

Для розрахунків кількості контейнерів для збирання окремих компонентів ТПВ необхідно провести розрахунок на підставі морфологічного складу ТПВ.

Перевезення окремих компонентів ТПВ, які не псуються (не розкладаються), допускається здійснювати рідше, ніж ТПВ, зібраних за унітарною системою. Режим перевезення окремих компонентів ТПВ визначається виконавцем послуг і перевезення та узгоджується із замовником.

У населених пунктах України органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання мають організувати проведення постійної агітаційної роботи щодо безпечного в санітарному та екологічному відношенні поводження з ТПВ та необхідності свідомої активної участі усіх верств населення у впровадженні роздільного збирання компонентів ТПВ.

Для підвищення ефективності впровадження роздільного збирання компонентів ТПВ у багатоповерховій забудові допускається закриття сміттєпроводів тільки після набуття позитивного досвіду роздільного збирання компонентів ТПВ та проведення громадського обговорення цього питання.

Допускається здійснення роздільного збирання органічних, в тому числі – харчових, відходів (з перевезенням їх на подальше біологічне перероблення) та решти ТПВ з подальшим їх сортуванням на сортувальних комплексах.

Обов'язково слід здійснювати роздільне збирання компонентів ТПВ на пляжах, ринках, у парках, скверах, площах, садах, на вокзалах.

Враховуючи вимоги санітарних норм і правил щодо обмеження кількості контейнерів до 5 одиниць, які можна встановлювати на одному контейнерному майданчику, рекомендуються наступні технологічні схеми роздільного збирання ТПВ:

схема № 1 – на два контейнери;

схема № 2 – на три контейнери;

схема № 3 – на чотири контейнери;

схема № 4 – на п'ять контейнерів.

Рекомендована організація роздільного збирання ТПВ за схемою №1.

За схемою №1 на контейнерному майданчику рекомендується встановлювати два контейнери. Перший – контейнер рекомендовано блакитного кольору з написом «Вторинна сировина» – призначений для збирання ресурсоцінних складових ТПВ, окрім харчових та інших відходів, що легко загнивають.

Другий – контейнер рекомендовано сірого кольору – призначений для збирання решти змішаних відходів, в тому числі харчових та інших відходів, що легко загнивають.

При застосуванні схеми №1 рекомендовано передбачити централізоване перевезення зібраних окремо у одному контейнері ресурсоцінних компонентів на сміттесортувальні або сміттєпереробні підприємства.

Роздільне збирання ТПВ за схемою №1 є рекомендованим у разі, коли внаслідок відсутності збуту компосту не планується роздільне збирання харчових відходів, а також при окремому збиранні ТПВ, що утворюються на підприємствах неvirобничої сфери і вміщують не більше 5 відсотків за масою харчових та інших органічних відходів, що легко загнивають.

Рекомендована організація роздільного збирання ТПВ за схемою №2.

Схему №2 рекомендується використовувати у разі, коли один з видів ресурсоцінних компонентів не потребує додаткового оброблення і може бути окремо вивезений безпосередньо на об'єкти перероблення.

Інші ресурсоцінні компоненти, які потребують додаткового оброблення та доведення до певних критеріїв якості, рекомендується централізовано перевозити на сміттесортувальні або сміттєпереробні підприємства.

Схемою №2 рекомендовано передбачити: роздільне збирання в одному контейнері – одного певного виду ресурсоцінних компонентів, у другому контейнері – інших ресурсоцінних компонентів; у третьому контейнері – змішаних відходів.

За схемою №2 на контейнерному майданчику рекомендується встановлювати:

– один контейнер для збирання одного певного виду ресурсоцінних компонентів, наприклад:

- жовтий контейнер з написом «Полімери» – для збирання полімерних відходів;
- або зелений контейнер з написом «Скло» – для збирання скла;
- або синій контейнер з написом «Папір» – для збирання паперу;
- один контейнер блакитного кольору з написом «Вторинні сировина», призначений для збирання інших ресурсоцінних компонентів ТПВ;
- один контейнер сірого кольору, призначений для збирання змішаних відходів.

Рекомендована організація роздільного збирання ТПВ за схемою №3.

Схему № 3 рекомендується використовувати у разі, коли окремі два види ресурсоцінних компонентів не потребують додаткового оброблення і можуть бути окремо вивезені безпосередньо на об'єкти перероблення.

Інші ресурсоцінні компоненти, які потребують додаткового оброблення та доведення до певних критеріїв якості, централізовано рекомендується перевозити на сміттесортувальні або сміттєпереробні підприємства.

Схемою № 3 рекомендується передбачити: роздільне збирання в одному контейнері – одного певного виду ресурсоцінних компонентів, у другому контейнері – другого певного виду ресурсоцінних компонентів; у третьому контейнері – інших ресурсоцінних компонентів; у четвертому контейнері – змішаних відходів.

За схемою №3 на контейнерному майданчику рекомендується встановлювати:

- один контейнер для збирання одного певного виду ресурсоцінних компонентів, наприклад:
 - жовтий контейнер з написом «Полімери» – для збирання полімерних відходів;
 - або зелений контейнер з написом «Скло» – для збирання скла;
 - або синій контейнер з написом «Папір» – для збирання паперу;
- один контейнер для збирання другого певного виду ресурсоцінних компонентів, наприклад:
 - зелений контейнер з написом «Скло» – для збирання скла;
 - або синій контейнер з написом «Папір» – для збирання паперу;
 - або жовтий контейнер з написом «Полімери» – для збирання полімерних відходів;

– один контейнер блакитного кольору з написом «Вторинна сировина», призначений для збирання інших ресурсоцінних компонентів ТПВ;

– один контейнер сірого кольору, призначений для збирання змішаних відходів.

Рекомендована організація роздільного збирання ТПВ за схемою №4.

За схемою №4 роздільне збирання ТПВ рекомендовано здійснювати у окремі контейнери, розміщені на контейнерному майданчику:

– жовтий з написом «Полімери» – для збирання полімерних відходів;

– зелений з написом «Скло» – для збирання скла;

– синій з написом «Папір» – для збирання паперу;

– коричневий з написом «Харчові відходи» – для збирання харчових відходів;

– сірий з написом «Змішані відходи» – для збирання змішаних ТПВ.

Проект Європейського Союзу «Покращення навколишнього середовища в м. Івано-Франківську та прилеглих територіях шляхом застосування екологічно безпечних технологій управління Твердими побутовими відходами з використанням досвіду міста Бая Маре, Марамуреш (Румунія)», який реалізовується в місті передбачає роздільне збирання ТПВ за схемою №3. За цією схемою на 200 новозбудованих контейнерних майданчиках з огорожею і бруківкою встановлюватимуться:

☞ сітчастий контейнер – для збирання полімерних відходів (в основному петпляшка);

☞ зелений контейнер з написом «Скло» – для збирання скла (в основному скляна пляшка);

☞ євроконтейнер з синьою кришкою з написом «Папір» – для збирання паперу;

☞ один, два, три або чотири євроконтейнери (в залежності від розміру контейнерного майданчика) сірого кольору з написом «Проект ЄС» – для збирання змішаних відходів.

Кількість контейнерів для збирання ресурсоцінних компонентів ТПВ та змішаних відходів рекомендовані визначати відповідно до об'ємів утворення цих складових визначених на підставі морфологічного складу ТПВ з урахуванням їх середньої щільності.

Для роздільного збирання ТПВ рекомендується використовувати контейнери різної місткості, починаючи з 120 л та вище.

Рекомендується приділяти постійну увагу збереженню належного зовнішнього вигляду та постійно підтримувати належний санітарно-технічний стан контейнерних майданчиків та розміщених на них контейнерів для роздільного збирання ТПВ.

Великогабаритні відходи, залишки від поточного ремонту квартир тощо слід зберігати на спеціально відведених майданчиках або в бункерах – накопичувачах і вивозити спеціальними транспортними засобами для перевезення великогабаритних відходів або звичайним вантажним транспортом.

Небезпечні складові ТПВ слід збирати роздільно від інших видів ТПВ, а також відокремлювати на стадії сортування та передавати спеціалізованим підприємствам, які одержали ліцензії на здійснення операції у сфері поводження з небезпечними відходами.

Малюнок 5 – Майданчик із контейнерами для ТПВ

Забороняється скидати специфічні відходи лікувально-профілактичних установ у контейнери ТПВ.

Відпрацьовані паливно-мастильні матеріали, автомобільні шини, акумулятори, відпрацьоване електричне та електронне обладнання, інші небезпечні відходи слід збирати у спеціально відведених і обладнаних місцях для обов'язкової наступної утилізації відповідно до законодавства.

Власники або орендарі житлових та не житлових приміщень під час виконання ремонтних робіт повинні не пізніше ніж за тиждень попередити житлово-експлуатаційне підприємство, що обслуговує даний будинок, про намір виконання ремонтних робіт, погодити місце тимчасового розміщення будівельних відходів та забезпечити їх видалення в спеціально відведені місця.

Малюнок 6 – Контейнери для роздільного збору ТПВ

На територіях садівничих і дачних об'єднань, товариств і кооперативів (далі іменованих – дачні об'єднання) збирання ТПВ здійснюється у контейнери на спеціально обладнаних майданчиках. Забороняється зберігати і складувати ТПВ в будь-якому іншому місці.

5. Транспортування побутових відходів

Транспортування (перевезення) ТПВ дозволяється тільки спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

Спеціально обладнані транспортні засоби для перевезення ТПВ рекомендується фарбувати у помаранчевий колір.

На транспортних засобах рекомендується розміщувати логотип перевізника та напис виду ТПВ, що перевозиться.

Кількість машин для перевезення ТПВ за унітарною системою рекомендується визначати шляхом розрахунку, в залежності від обсягу ТПВ, що перевозяться, періодичності перевезення та продуктивності транспортного засобу.

Під час визначення потрібної кількості автотранспортних одиниць для перевезення ТПВ рекомендується враховувати: дані про фактичний розвиток житлового фонду та підприємств невиробничої сфери, технічну готовність автотранспорту, відстань до об'єктів поводження з ТПВ та інші місцеві умови конкретного населеного пункту.

При визначенні продуктивності роботи спецавтотранспорту рекомендується враховувати об'єм ТПВ, що перевозиться за один рейс, спосіб завантаження та вивантаження ТПВ, відстань перевезення його до об'єктів поводження з ТПВ та експлуатаційну швидкість руху.

Середню відстань перевезення ТПВ рекомендується визначити таким чином: за допомогою плану населеного пункту рекомендується обирати райони, які прикріплюють до тих чи інших об'єктів поводження з ТПВ, а потім за планом населеного пункту рекомендується встановлювати географічні центри цих районів та визначати середню відстань між знайденими центрами відповідними об'єктами поводження з ТПВ.

Загальний пробіг рекомендується визначати в залежності від середньої відстані перевезення ТПВ між кінцевими навантажувально-розвантажувальними пунктами, від пробігу під час навантаження ТПВ та нульового пробігу, який, у свою чергу, залежить від віддаленості району збирання від гаражу.

ТПВ, зібрані за унітарною або роздільною системами, рекомендується перевозити за планово-регулярною або заявочною системами.

При планово-регулярній системі рекомендується передбачити регулярне перевезення ТПВ з території обслуговування з встановленою періодичністю та маршрутним графіком.

При планово-регулярній системі рекомендується поділяти на планово-подвірну та планово-побудинкову системи збирання ТПВ.

За заявочною системою рекомендується перевозити великогабаритні відходи, будівельні відходи та вуличний змет.

Для правильної організації роботи з перевезення ТПВ рекомендується проводити обстеження об'єктів обслуговування.

У залежності від об'єму ТПВ, що утворюються на дільниці обслуговування та способу збирання ТПВ (контейнерного або безконтейнерного), рекомендується встановлювати режим роботи сміттєвозів.

Режим роботи з перевезення рекомендується визначати в залежності від загальної кількості ТПВ, що утворюються, відстані до

місце обслуговування, наявної кількості, типу транспортних засобів та їх продуктивність, необхідність обов'язкового додержання графіків перевезення ТПВ з дотриманням санітарних правил і норм.

Маршрутом рекомендується вважати послідовний порядок руху від одного до іншого об'єкта обслуговування в межах одного виробничого циклу, тобто до повного завантаження сміттєвоза, який рекомендується розробляти за узгодженням із замовником для кожного сміттєвоза.

Під час розробки маршрутів руху транспортних засобів для збирання ТПВ рекомендується враховувати: докладну характеристику об'єктів, що підлягають обслуговуванню; об'єми утворення ТПВ на кожному об'єкті; кількість і місткість контейнерів, місця їх розташування; стан під'їздів і освітленості; докладну характеристику району обслуговування, інтенсивність руху по вулицях, планування кварталів і дворових територій.

Розроблений маршрут руху спецавтотранспорту по дільниці обслуговування рекомендується перевіряти на місці, після чого в нього вносити відповідні корективи.

З метою найбільш ефективного використання транспортних засобів для перевезення ТПВ і забезпечення своєчасного та якісного виконання завдання, а також приймання оперативних заходів для своєчасного усунення порушень нормальної роботи доцільно забезпечувати оперативне управління роботою транспортних засобів для перевезення ТПВ шляхом впровадження GPS – технологій із відстеженням руху.

Перевезення ресурсоцінних компонентів ТПВ рекомендується здійснювати спеціальними транспортними засобами, конструкція завантажувального пристрою яких відповідатиме конструкції та типу контейнерів, що використовуються для збирання ресурсоцінних компонентів.

Перевезення ресурсоцінних компонентів рекомендується здійснювати:

- автотранспортними підприємствами, що займаються перевезенням твердих побутових відходів, зібраних за унітарною системою, та обслуговують район населеного пункту, де здійснюється роздільне збирання ТПВ;

- сміттєсортувальними та сміттєпереробними підприємствами власними автотранспортними засобами;

– підприємствами, у технологічному циклі яких передбачено використання того чи іншого ресурсоцінного компоненту ТПВ, як вторинної сировини.

На першому етапі впровадження роздільного збирання ТПВ, як ресурсоцінні компоненти, так і змішані відходи, рекомендується перевозити за режимом, встановленим санітарними нормами і правилами для ТПВ, зібраних за унітарною системою. Це пов'язано з тим, що в зв'язку з на недостатньою організацією населення щодо участі у роздільному збиранні ТПВ та невідпрацьованою належно системою роздільного збирання, до контейнерів з ресурсоцінними компонентами можуть потрапляти харчові та інші відходи, що легко загнивають.

На подальших етапах впровадження роздільного збирання змішані відходи рекомендується перевозити за режимом, встановленим санітарними нормами і правилами. Перевезення ресурсоцінних компонентів ТПВ, які не псуються (не розкладаються), рекомендовано здійснювати із дотриманням санітарних норм та правил. Але при цьому рекомендовано провести відповідні розрахунки і додатково у місцях роздільного збирання ТПВ встановити контейнери, загальний об'єм яких має бути достатнім для зберігання ресурсоцінних компонентів, що утворюються у режимному інтервалі перевезення ТПВ.

Ресурсоцінні компоненти ТПВ, зібрані за схемою №3, яка впроваджується в місті Івано-Франківську, рекомендується вивозити:

– один певний вид ресурсоцінних компонентів ТПВ (полімери) зібраний в сітчастому контейнері, – безпосередньо на підприємства для подальшого сортування, пресування на окремі види полімерів або перероблення;

– другий певний вид ресурсоцінних компонентів ТПВ (скло) зібраний в другому окремому контейнері, – безпосередньо на підприємства, в технологічному циклі яких передбачено використання склобою;

– третій вид ресурсоцінних компонентів ТПВ (папір, картон), зібраних в одному або декількох контейнерах – на підприємства, де проводять їх додаткове сортування або підприємства по переробці макулатури;

– харчові та інші органічні відходи – на полігон для захоронення.

Малюнок 7 – Сміттєвз

На першому етапі впровадження роздільного збирання ТПВ рекомендовано використовувати заявочну систему перевезення ресурсоцінних компонентів ТПВ.

Великогабаритні відходи, навантаження яких є небезпечним чи може призвести до ушкодження спеціалізованого автотранспортного засобу, рекомендується вивозити спеціальним автотранспортом.

6. Базові організаційні принципи

Спираючись на західноєвропейську комплексну систему управління відходами можна виділити наступні базові організаційні принципи:

1. Загальне комплексне обслуговування громади: видалення побутових та муніципальних відходів повинне здійснюватися в повному обсязі, оскільки від цього залежить дотримання норм соціальної гігієни. Територіальна громада несе зобов'язання по забезпеченню 100 %-го комплексного обслуговування, включаючи спалювання чи поховання, а не відповідає тільки за організацію збору ТПВ.

2. Єдині умови платежів на рівні територіальної громади: тарифи однакові для всіх, незалежно від місця мешкання, віддаленості до об'єктів системи поводження з відходами.

3. Соціальна справедливість: кожен повинен вносити відповідний внесок в оплату послуг з видалення відходів: рівень тарифу адаптується до рівню життя кожної сім'ї шляхом застосування соціально-економічних чинників (наприклад, площа квартири, рівень комфорту і доходів від можливої здачі в оренду, рівень доходів сім'ї). Інший варіант реалізації цього принципу – зусилля по зменшенню відходів при зборі вторинної сировини компенсуються шляхом зменшення тарифу.

4. Субсидування малозабезпечених категорій населення: система субсидування (організацій) або виплати допомоги (користувачеві) компенсує різницю між засобами, які має в своєму розпорядженні користувач, і тарифом, який застосовується по відношенню до нього.

5. Розділення повноважень: місцеві органи самоврядування від імені жителів повинні укласти договір на надання послуг по збору та видаленню ТПВ з організацією державного, муніципального або приватного підприємства. Крім того, вони повинні встановити розміри оплати послуг з видалення відходів і забезпечити збір виручки від платежів по виставлених рахунках. Це дозволяє територіальній громаді узяти на себе відповідні зобов'язання і відповідальність за застосування вказаних принципів.

Наприклад, в країнах ЄС використовується 4 джерела платежів: податок або збір на відходи, бюджет міста, доходи від упаковки (розширена відповідальність виробника), доходи від продажу вторинної сировини.

7. Терміни та визначення

Біогаз – суміш газів, що утворюється при анаеробному розкладанні органічної складової твердих побутових відходів.

Великогабаритні побутові відходи – тверді відходи, розміри яких перевищують 50x50x50 см, що не дає змоги розмістити їх у контейнерах об'ємом до 1,1 куб. м.

Зберігання твердих побутових відходів – тимчасове розміщення побутових відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах (до їх утилізації).

Збирання твердих побутових відходів – діяльність, пов'язана з вилученням, накопиченням і розміщенням твердих побутових від-

ходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах, включаючи сортування відходів з метою їх подальшої утилізації.

Знешкодження твердих побутових відходів – зменшення чи усунення небезпечності твердих побутових відходів шляхом механічного, фізико-хімічного, термічного чи біологічного оброблення.

Захоронення твердих побутових відходів – остаточне розміщення твердих побутових відходів при їх видаленні у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий їх вплив на навколишнє середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів.

Небезпечні побутові відходи – побутові відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними.

Об'єкти поводження з твердими побутовими відходами – місця чи об'єкти що використовуються для збирання, перероблення, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення твердих побутових відходів.

Перероблення (оброблення) твердих побутових відходів – здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей побутових відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного транспортування, утилізації.

Перевезення твердих побутових відходів – транспортування твердих побутових відходів від місць їх утворення або зберігання до місць чи об'єктів оброблення, утилізації.

Побутові відходи – відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення.

Поводження з твердими побутовими відходами – дії спрямовані на запобігання утворенню твердих побутових відходів, їх збирання, транспортування, зберігання, оброблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

Послуги з вивезення побутових відходів – збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування.

Рекультивация – роботи із зняття, складування, збереження та нанесення родючого шару ґрунту на порушені землі після закриття або ліквідації об'єктів захоронення твердих побутових відходів.

Ремонтні побутові відходи – залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, що утворилися під час проведення у житловому будинку, окремій квартирі, будинку громадського призначення капітального та поточного ремонту, перепланування, переобладнання, прибудови тощо.

Роздільне збирання твердих побутових відходів – це метод збирання, за яким ресурсоцінні компоненти ТПВ збираються окремо у спеціальні контейнери для подальшого надходження на перероблення чи повторне використання.

Рідкі побутові відходи – побутові відходи, що утворюються у будинку за відсутності централізованого водопостачання та каналізації і зберігаються у вигрібних ямах.

Сортування відходів – механічний розподіл відходів за їх фізико-хімічними властивостями, технічними складовими, товарними показниками тощо з метою підготовки відходів до їх утилізації чи видалення.

Тверді побутові відходи – залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням.

Утилізація твердих побутових відходів – використання твердих побутових відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів.

Спеціально відведені місця чи об'єкти – місця чи об'єкти (місця розміщення твердих побутових відходів, полігони твердих побутових відходів, комплекси, споруди тощо), на використання яких отримано дозвіл спеціально уповноважених органів.

Фільтрат – рідка фаза, що утворюється на полігоні при захороненні твердих побутових відходів з вологістю більше 55 % та внаслідок атмосферних осадів, обсяг яких перевищує кількість вологи, що випаровується з поверхні полігона.

Програма прикордонного співробітництва
Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна

Виконавчий комітет Івано-
Франківської міської ради

Програма фінансована з фондів
Європейського Союзу

Проект "Покращення екологічної ситуації у місті Івано-Франківську та області шляхом запровадження технології екологічного збору та переробки твердих побутових відходів на основі досвіду міста Бая Марє, Марамуреш (Румунія)" здійснюється в рамках Програми прикордонного співробітництва ЄІСП Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2007-2013 (www.huskroua-cbc.net), і співфінансується Європейським Союзом через Європейський інструмент сусідства та партнерства. Загальна мета програми полягає у посиленні та поглибленні співробітництва між Закарпатською, Івано-Франківською та Чернівецькою областями України і прийнятими та додатковими регіонами Угорщини, Румунії та Словаччини в екологічно-, соціально- та економічно-сталий спосіб.

Бенефіціар: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради,
вул. Грушевського, 21, 76004, м. Івано-Франківськ, Україна.

Партнери: – Міська рада міста Бая Марє (Municipiul Baia Mare),
вул. Сінкай, 37, м. Бая Марє, повіт Марамуреш, Румунія;

– ГО «Центр Муніципального та Регіонального Розвитку-Ресурсний Центр»,
вул. Дністровська, 26, 76018, Івано-Франківськ, Україна.

Тел./факс (0342) 509-883 e-mail: if-msw@yandex.ru.

Цей буклет був підготовлений за сприяння Європейського Союзу. Зміст буклета є предметом відповідальності Виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради і жодним чином не може розглядатися як відображення точки зору Європейського Союзу.

Друк СПД Семко Я.Ю., тел. (0342) 77-98-92. Тираж 2000 пр.